

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2787
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.11.2024/47
Karar Numarası : 2024/1165
Başvuran : K.Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Batman T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; odasından çıkarıldığı her an kendisine kelepçe takıldığı, güvenlik kameralarının bulunmadığı yerlerde elleri kelepçeli halde infaz ve koruma memurları tarafından darp edildiği, darp iddiasını içeren dilekçesi dâhil şikâyet dilekçelerinin Kurumdan çıkışının yapılmadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Kurumda güvenlik gerekçe gösterilerek oda dışına çıkarıldığı anlarda kendisine kelepçe takıldığını,

b. Kurumda güvenlik kameralarının bulunmadığı yerlerde elleri kelepçeli haldeyken infaz ve koruma memurları tarafından darp edildiğini, darp hususuyla ilgili Cumhuriyet Savcılığına yazdığı dilekçesi dâhil şikâyet dilekçelerinin Kurumdan çıkışının yapılmadığını,

c. Sara hastası olduğunu, güvenlik gerekçesi öne sürülerek 40 gündür tek kişilik odada barındırıldığını,

ç. Kurum İdaresinin keyfi uygulamalarının mevcut olduğunu iddia etmektedir.

3. Başvuranın iddiaları hakkında detaylı bilgi edinilmesi amacıyla başvuran ile Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) görüşmesi yapılmıştır. 22/12/2023 tarihinde gerçekleştirilen SEGBİS görüşmesinde başvuran özetle;

a. Bulunduğu Kurumda; revir, müdür odası veya herhangi bir yere giderken kendisine sürekli kelepçe takıldığını, keyfi gerçekleştirilen bu durumdan Kurum Müdürünün haberi olduğunu,

b. 24/10/2023 tarihinde kaldığı koğuştaki mahpusların cebine kesici alet koyduğunu, bu sebeple infaz ve koruma memurları üst araması gerçekleştirirken bir memurun yaralandığını, olay sonrasında tek kişilik odaya alındığını,

c. 28/10/2023 tarihinde tek kişilik odada kalmaktayken eli kelepçeli halde havalandırmaya çıktığını, burada 12.00-14.00 saatleri arasında 10-15 infaz ve koruma memuru tarafından şiddetli şekilde darp edildiğini, daha sonra merdivenden çıkarıldığı esnada da darp edilmeye devam edildiğini, darp olayını doğrudan gören bir kamera olmasa da merdivenden çıkış süresinin anlaşılacağı bir kamera görüntüsü ile o kısımda da şiddete

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

uğradığının anlaşılabilirliğini, darptan bir gün sonra 29/10/2023 tarihinde bayıldığını ve bu hususun tutanak altına alındığını,

ç. Darp edildikten 2 gün sonra 30/10/2023 tarihinde revire yine elleri kelepçeli şekilde gittiğini ancak revirde kendisine darp-cebir muayenesi yapılmadığını, hücreye koyma disiplin cezasının uygulanıp uygulanmayacağı konusunda muayene edilmek amacıyla orada bulunduğunu, revirdeki doktorun darp izlerini (dudağının patlak olması ve kafasında şişlik olması) görmesine rağmen bu hususlara yönelik işlem yapmadığını,

d. Revirdeyken hücreye koyma disiplin cezasını infaz etmesinin uygun olmadığını ifade etmesi üzerine Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesine gittiğini, burada da hücreye koyma cezasının infazına uygunluğunun incelendiğini ancak görevli hekimin darp durumuyla ilgili bir işlem yapmadığını,

e. Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Elektrokardiyografi (EKG) çekildiğini ve 28/11/2023 tarihinde sonucunun çıktığını, hastaneden hücreye koyma disiplin cezası almaya uygun olmadığı yönünde rapor aldığını,

f. Darp edilmesiyle ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına dilekçe yazdığını ancak cevap alamadığını, özellikle şikâyet/darp içerikli dilekçelerinin ilgili kurumlara gönderilmediğini iddia etmiştir.

4. Muhatap Batman T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 24/6/2021 tarihinden itibaren; Menemen T Tipi, Ödemiş T Tipi, Denizli T Tipi, Elmalı T Tipi, Tarsus 3 No.lu T Tipi, Tarsus 2 No.lu T Tipi ceza infaz kurumlarına asayiş ve güvenlik gerekçesiyle nakil olduğu ve halihazırda Batman T Tipi Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı,

b. Daha önce bulunduğu kurumlarda kendisi hakkında birçok kez disiplin soruşturması açıldığı ve birçok kez de disiplin cezası aldığı,

c. Kurumda kalmaktayken annesi ile yaptığı telefon görüşmesinde Kurum personeline yönelik hakaret içerikli konuşmalarının tespit edilmesi sebebiyle hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı, soruşturma sonucunda *Kurum görevlilerine hakaret veya tehditte bulunmak* suçundan *Bir Günden On Güne Kadar Hücreye Koyma* disiplin cezası ile cezalandırılması gerekse de hükümlünün disiplin dosyasında yapılan inceleme sonucunda 29/12/2004 tarihli ve 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması*" başlıklı 48'inci maddesi uyarınca *11 (Onbir) Gün Hücreye Koyma* disiplin cezası ile cezalandırıldığı,

ç. Başvuranın 23/10/2023 tarihinde Kuruma hitaben yazmış olduğu dilekçe ile ölüm orucuna girdiğini beyan ettiği, 24/10/2023 tarihinde Kurum psikoloğuna götürüleceği sırada üst aramasını yapan görevli personelin, başvuranın cebinde sakladığı kesici alet ile parmağının derin bir şekilde kesildiği, olay sonrasında görevli memurlara zorluk çıkararak "*Fırsatını bulacağım ve sizi öldüreceğim.*" diyerek saldırgan tutumlar sergilediği, koridordan çıkarıldığı esnada yine görevli personele tekme atmak suretiyle saldırdığı, daha sonra hükümlünün görevli memurlara "*Öldürün beni, vurun.*" şeklinde tahriklerde bulunduğu, sakinleşmesi için koridorda bekletildiği sırada tekrardan görevli personele yönelik saldırgan tavırlar sergileyerek hakaret ve küfür ettiği, söz konusu hususlara ilişkin tutanak tanzim edildiği ve hükümlü hakkında disiplin soruşturmasının başlatıldığı, soruşturma sürecinin devam ettiği,

d. 24/10/2023 tarihinde başvuranın sağlık kontrolü için 112 Acil Çağrı Merkezi'nin arandığı, bu süreçte başvuranın Kurum mahkum kabul birimine götürüldüğü, mahkum kabul biriminde bulunduğu esnada personele karşı "*Siz memurları jilette vuracağım, özellikle akşam sayımında sizi yakalayacağım, sizlerin üzerine atlayacağım.*" şeklinde tehditlerde bulunarak görevli personeli tahrik ettiği, başvuranın sonraki süreçte Kuruma hitaben yazmış olduğu dilekçesi ile tedaviyi reddettiğinin 24/10/2023 tarihli tutanaktan anlaşıldığı, söz konusu olay

sebebiyle başvuran hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve soruşturmanın halen devam ettiği,

e. Başvuranın 23/10/2023 tarihli ölüm orucuna gireceğini beyan ettiği dilekçeye istinaden Kurum 2. Müdürü ile görüşme gerçekleştirdiği, Kurum 2. Müdürünün başvurunu ölüm orucunun zararları, yasal açıdan ve sağlık açısından olumsuz etkileri konusunda bilgilendirdiği ve ölüm orucuna girmemesi konusunda ikna etmeye çalıştığı, başvuranın ise Kurum 2. Müdürüne *"Bana gelen yemekler az, ilaçlarım eksik geliyor, beni buradan gönderin yoksa akşam sayımında bir tane memuru yakalarım boğazını keserim, benim istediklerim yapılmazsa gereğini yaparım, İzmir'den yüzlerce adam çağırır memurları öldürtürüm, ölüm orucundan çıkmak istemiyorum."* şeklinde ifadeler kullandığı, söz konusu olay hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve soruşturmanın devam ettiği,

f. Başvuranın sık zaman aralıklarıyla disiplin suçu işlediği, sergilediği davranışlar ve işlediği disiplin suçlarıyla Kurumun asayiş ve güvenliğini bozmaya ve kendisine ve çevresine zarar vermeye çalıştığı, geçimsiz bir kişiliğe sahip olduğu, bu davranışlarıyla Kurumun işleyişini yavaşlattığı, dosyası incelendiğinde daha önce kalmış olduğu ceza infaz kurumlarında görevli memurlara saldırma eylemlerinin olduğu, Kurumda görevli personeli de sürekli tehdit ettiği, zaman zaman saldırı eylemi gerçekleştirdiği,

g. 24/10/2023 tarihinde Kurumda yaşanan olayda, başvuranın üst aramasının gerçekleştirildiği esnada görevli personelin parmağında derin bir kesik olduğu ve kendisine dikiş atıldığı, bu tarz eylemlerine devam edebileceği, Kurumda kalması halinde Kurumun rutin işlerinde (telefon, görüş, hastane, revir vb) odadan çıkarılacağı veya oda içerisinde tehdit ettiği görevli personel ile karşılaşacağı esnada hakkında tutulan tutanaklardan da anlaşılacağı üzere görevli personele zarar vereceği, vurduracağı, öldüreceği gibi söylemlerini eyleme dönüştürebileceği, bu nedenle başvuranın Kurumda kalmasının Kurum personelinin güvenliğini tehlikeye düşüreceği öngörüldüğünden naklinin sağlanması için Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne talepte bulunulduğu,

ğ. Yapılan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) tetkiklerinde başvuranın Cumhuriyet Savcılığına yazmış olduğu şikâyet dilekçelerinin ve Kurum idaresine yapmış olduğu bir müracaatının bulunmadığı,

h. Yapılan UYAP tetkiklerinde; başvuranın darp edildikten bir gün sonra bayıldığı ve bu durumun tutanak altına alındığı iddiasına yönelik 29/10/2023 tarihli bir tutanağın ve 30/10/2023 tarihinde revirde hazırlanan bir raporunun bulunmadığı ifade edilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Havalandırma kısmında darp edilme iddiasını tekrarladığı, elinde kelepçe olduğu için kendisine yapılan hareketlere karşı çıkmadığı, darp olayı sonrası kaldığı tek kişilik odanın arandığı, darp olayının ertesi günü 29/10/2023 tarihinde epilepsi hastası olması sebebiyle kendisini kötü hissettiği ve görevlilerin gelerek tansiyonunu ölçtüğü, pazartesi günü için kendisinin revire çıkarılacağını söylendiği,

b. 30/10/2023 tarihinde hem Adalet Bakanlığına hem Batman Cumhuriyet Savcılığına dilekçe yazdığı, dilekçeler için çıkış numarası talep ettiği, infaz ve koruma baş memurunun kendisine dilekçelerinin çıkış yapmadığını iletmediği, darp olayıyla ilgili tutanak tutulduğu ancak kendisinin baskı altında ifade verdiği, kendisine verilen cezaya itiraz etmemesinin söylenmesine rağmen itiraz ettiği ve neticede İnfaz Hakimliği tarafından cezasının kaldırıldığı,

c. Kurumda kendisi hakkında 7 kez tutanak tutulduğu ve disiplin soruşturması sonucunda hücreye koyma disiplin cezası aldığı ancak bunlardan 5 tanesinin İnfaz Hâkimliği tarafından kaldırıldığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı"* başlıklı

17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği belirtilmiştir.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. TİHEK, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesiyle; TİHEK'e İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir. Bu çerçevede OPCAT'in getirdiği yükümlülük gereği ulusal önleme mekanizması görevini üstlenen TİHEK işkence ve kötü muamele yasağının ihlali iddiası içeren başvuruları inceleyebilmektedir.

13. Somut olayda başvuran odasından çıkarıldığı her durumda kendisine kelepçe takıldığını, 28/10/2023 tarihinde güvenlik kameralarının bulunmadığı yerlerde elleri kelepçeliyken 10-15 infaz ve koruma memuru tarafından darp edildiğini, darp iddiasını içeren dilekçesi dâhil özellikle şikâyet içeren dilekçelerinin Kurumdan çıkış yapmadığını iddia etmektedir.

Başvuranın Odasından Çıkarıldığı Her Durumda Kendisine Kelepçe Takıldığı Yönündeki

İddiasına İlişkin Olarak;

14. Avrupa Cezaevi Kuralları'nın "*Kısıtlayıcı Gereçler*" başlıklı ilgili kısmı şu şekildedir;

"68.1 Kısıtlayıcı gereçler yalnızca yasalarca izin verildiğinde ve ancak bir mahpusun oluşturduğu riskleri önlemek için daha hafif bir kontrol şekli etkili olmayacaksa kullanılmalıdır. 68.2 Kısıtlama yöntemi, ortaya çıkan risklerin seviyesi ve niteliğine bağlı olarak mahpusun hareketini kontrol etmek için gerekli ve makul ölçüde mevcut olan en az müdahaleci yöntem olmalıdır. 68.3 Kısıtlayıcı gereçler yalnızca gereken süre boyunca kullanılacak ve kısıtlanmamış hareketin oluşturduğu riskler ortadan kalkar kalkmaz kaldırılacaktır. 68.4 Kelepçe, deli gömleği ve diğer bedensel kısıtlama araçları aşağıdaki haller dışında kullanılmamalıdır: a. Gerektiğinde, nakil sırasında kaçmaya karşı engelleyici bir önlem olarak kullanılır. Ancak, mahpus adli veya idarî bir makamın önüne çıkarıldığında, bu makam aksine karar vermedikçe bu araçlar çıkarılmalıdır; ya da b. Bir mahpusun kendine veya başkalarına ya da mala ciddi bir zarar vermesini önlemek amacıyla, diğer kontrol yöntemlerinin yetersiz kaldığı hallerde kurum müdürünün emriyle kullanılır. Bu durumlarda müdür derhal doktora bilgi vermeli ve durumu bir üst cezaevi makamına rapor etmelidir. 68.5 Kısıtlayıcı gereçlerin kullanım biçimi ulusal mevzuatta belirtilmelidir. (...)" (Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı)

15. Somut başvuru kapsamında İdare tarafından paylaşılan görüntü kayıtlarında;

- Başvuranın; 28/10/2023 tarihi 13.30 saatinde; 5 İnfaz ve koruma memuru ile havalandırma alanına götürüldüğü, 3 infaz ve koruma memurunun başvuran ile birlikte içeriye girdiği, diğer ikisinin kapıda beklediği, 13.31'a kadar içerideki 3 infaz ve koruma memurunun da dışarı çıktığı, (söz konusu görüntülerde başvuran arkadan görüldüğü için ellerinde kelepçe olup olmadığı belirlenememiştir.)

- 28/10/2023 tarihi 14.29 saatinde; toplam 10 infaz ve koruma memuru eşliğinde havalandırma alanından çıkartılarak koridorda *elleri kelepçeli* bir şekilde götürüldüğü,

- 30/10/2023 tarihi 13.11 saatinde; ikisi korumalı kıyafet giyen 7 infaz ve koruma memuru tarafından odasından çıkarıldığı ve *elleri kelepçeli* bir şekilde odasının bulunduğu koridordan götürüldüğü, 13.13 saatinde; ikisi korumalı kıyafet giyen 6 infaz ve koruma memuru tarafından *elleri kelepçeli* şekilde havalandırmanın bulunduğu koridordan havalandırma alanına götürüldüğü, 6 infaz ve koruma memurunun başvuran ile birlikte havalandırmaya girdiği, sonradan gelen 1 infaz ve memurunun ise kapının önünde beklediği, başvuran havalandırmaya girerken *ellerinin kelepçeli* olduğu,

- 30/10/2023 tarihi 14.11 saatinde; ikisi korumalı kıyafet giyen 5 infaz ve koruma memuru tarafından *elleri kelepçeli* şekilde odasına götürüldüğü görülmüştür.

16. Somut olay kapsamında İdare tarafından gönderilen güvenlik kamerası kayıtlarında odasından çıkarıldığı muhtelif durumlarda başvurana kelepçe takıldığı tespit edilmiştir. İdare tarafından paylaşılan diğer bilgi ve belgelerden; başvuranın disiplin ve asayiş sebebiyle birçok kez ceza infaz kurumu değiştirdiği, başvurusunu yaptığı Kurumda bulunmaktayken de hakkında birçok kez disiplin soruşturması yürütüldüğü anlaşılmıştır. İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerde başvuran hakkında; Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşürmeye çalıştığı, sık sık disiplin suçu işlediği, kendisine ve çevresine zarar vermeye çalıştığı, daha önce kalmış olduğu ceza infaz kurumlarında görevli memurlara saldırı eylemlerinin olduğu, halihazırda bulunduğu Kurumda görev yapmakta olan personeli de sürekli tehdit ettiği, zaman zaman saldırı eylemi gerçekleştirdiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte, başvuru inceleme aşamasındayken 22/12/2023 tarihinde başvuranın Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği bilgisi edinilmiştir.

17. Ceza infaz kurumlarında geçirilen sürecin ıslah edici ve etkin olabilmesinde bulunulan kurumun disiplin ve güvenliği büyük önem arz etmektedir. Söz konusu kurumlarda güvenlik ve disiplinin sağlanması amacıyla

kısıtlayıcı tedbirler alınması veya fiziki müdahalelerde bulunulması bazı durumlarda kaçınılmaz olmaktadır.

18. Ceza infaz kurumları gibi yerlerde güvenlik ve asayişin sağlanması ve kişilerin kendilerine veya başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla kısıtlayıcı tedbirlerin kullanılabildiği görülmektedir.

19. Başvuru bağlamında başvuranın odasından çıkarıldığı muhtelif durumlarda kendisine kelepçe takılmasının asayiş ve güvenliğin sağlanması için zorunluluk sebebiyle ortaya çıktığı somut veriler kapsamında belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, bir eylemin kötü muamele olarak nitelendirilebilmesi için asgari ağırlık eşiğini aşmış olması gerekmekte olup bu eşik mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi etmenler ile muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine bağlı olarak her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

20. Yukarıda bahsedilen uluslararası düzenleme de göz önüne alındığında; somut olaydaki kelepçe uygulamasının başvuranın bir yerden bir yere götürüldüğü sırada, belirli süre ve yerlerde gerçekleştirildiği anlaşıldığından mezkûr iddianın ölçülülük kapsamında kaldığı, bu sebeple müdahalenin kötü muamele yasağının asgari eşik derecesini aşmadığı ve dolayısıyla kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

Başvuranın güvenlik kamerasının bulunmadığı yerlerde darp edildiği, darp iddiasını içeren dilekçesi dâhil şikâyet dilekçelerinin Kurumdan çıkışının yapılmadığı iddialarıyla ilgili olarak;

21. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz."

22. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) "İşkence yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."

23. Yukarıda belirtilen normlar çerçevesinde işkence ve kötü muamele yasağı; ulusal ve uluslararası insan hakları metinlerinin en temel hükümlerinden biri olup devletin alıkonulmuş kişilere işkence, zalimane, gayriinsani ve küçültücü muamele veya ceza uygulayamayacağını ifade etmektedir.

24. Somut olayda başvuran, 28/10/2023 tarihinde güvenlik kamerasının olmadığı havalandırma alanı ve merdiven bölümünde darp edildiğini, darp hususuyla ilgili Adalet Bakanlığına ve Cumhuriyet Savcılığına yazdığı dilekçeler ile darp veya şikâyet içerikli diğer dilekçelerinin de Kurumdan çıkışının yapılmadığını iddia etmektedir.

25. İdare tarafından paylaşılan bilgi ve belgelerde; 28/10/2023 tarihinde başvuranın kullandığı havalandırma alanına giden koridora ait güvenlik kamerası görüntüleri mevcuttur. Görüntülerde;

- Başvuranın 28/10/2023 tarihi 13.30 saatinde; 5 İnfaz ve koruma memuru ile havalandırmaya götürüldüğü, 3 infaz ve koruma memurunun başvuran ile içeriye girdiği diğer ikisinin kapıda beklediği, 13.31'a kadar içerideki 3 infaz ve koruma memurunun da dışarı çıktığı,

- 14.29 saatinde biri korumalı kıyafet giyen 3 infaz ve koruma memurunun başvuranın bulunduğu havalandırma kısmına girdiği, yaklaşık 20-30 saniye sonra 4 infaz ve koruma memurunun daha havalandırma kısmına girdiği, infaz ve koruma memurlarının içeriye girdikleri ilk andan 2 dakika kadar sonra 1 infaz ve koruma memurunun odadan çıkarak havalandırma kapısında beklemeye başladığı, 30 saniye kadar sonra diğer infaz ve koruma memurlarının başvuranı kolundan çekerek havalandırma alanından çıkardıkları, eş zamanlı olarak 3 infaz ve koruma memurunun daha havalandırma kapısına geldiği, havalandırmadan çıkarılan başvuranın elleri havada şekilde üzerinin arandığı, daha sonra toplam 10 infaz ve koruma memuru eşliğinde koridordan elleri kelepçeli olarak götürüldüğü görülmüştür. Başvuranın havalandırma alanından çıkarılması esnasında infaz ve koruma

memurlarının 2.30 dakika kadar içeride kaldıkları belirlenmiştir.

26. İdare tarafından paylaşılan bilgi ve belgelerde ayrıca; 30/10/2023 tarihinde başvuranın kaldığı odanın bulunduğu koridora ve kullandığı havalandırma alanına giden koridora ait güvenlik kamerası görüntüleri mevcuttur. Görüntülerde;

- 08.16 saatinde 2 infaz ve koruma memurunun başvuranın odasının kapısına geldiği, mazgalı açarak bir kâğıt aldıkları, 08.19 saatinde 2 infaz ve koruma memurunun ellerinde kâğıtlar ile başvuranın odasına gittiği, kapıyı açarak başvurana kâğıt uzattıkları ve 15-20 saniyelik bir konuşma sonrası kapıyı kapattıkları,

- 09.58 saatinde 4 infaz ve koruma memurunun başvuranın odasının kapısına geldiği, bir memurun elinde kâğıtlar olduğu ve başvuranın kapsının mazgalının açılarak kendisiyle konuşulduğu, konuşma esnasında kâğıtların mazgal kapağına konulmak suretiyle başvuran tarafından okunduğu ve/veya üzerine bir şeyler yazıldığı (görüntülerden tam anlaşılmamaktadır) bu sürede infaz ve koruma memuru ve jandarmadan oluşan 16 kişilik bir grubun odaları dolaştığı, saat 10.53'de başvuranın da odasına girildiği ve 10.56 saatine kadar odada kalındığı, başvuranın odasından çıkıldıktan sonra kapısının önüne çamaşır tarzında birkaç eşyanın konulduğu, 11.35 saatinde 1 infaz ve koruma memuru ile 1 işçi mahpusun başvuranın kapısının önüne geldiği ve işçi mahpusun kapının önünde yerde duran çamaşırları aldığı,

- 13.10 saatinde 3 infaz ve koruma memurunun başvuranın kapısına gelerek önce mazgalı açarak bir süre konuştuğu, daha sonra 4 infaz ve koruma memurunun daha geldiği ve saat 13.12'de başvuran odasından çıkarılarak ikisi korumalı kıyafet giyen 7 infaz ve koruma memuru eşliğinde elleri kelepçeli şekilde koridordan havalandırmaya götürüldüğü, 6 infaz ve koruma memurunun başvuran ile birlikte havalandırmaya girdiği, 1 infaz ve memurunun kapının önünde beklediği, başvuran havalandırmaya girerken ellerinin kelepçeli olduğu, infaz ve koruma memurlarının yaklaşık 3 dakika havalandırmada kaldıkları,

- 14.11 saatinde başvuranın ikisi korumalı kıyafet giyen 5 infaz ve koruma eşliğinde elleri kelepçeli şekilde odasına götürüldüğü,

- 15.37-15.40 saatleri arasında 2 infaz ve koruma memurunun başvuran ile odasının kapısının mazgalından konuştukları, 16.26- 16.32 saatleri arasında 2 infaz ve koruma memurunun başvurana kapı mazgalından bir şey uzattığı ve yaklaşık 6 dakika boyunca başvuran ile mazgaldan konuştukları görülmüştür.

27. Tüm görüntü kayıtları kapsamında başvuranın darp edildiğini iddia ettiği gün olan 28/10/2023 tarihinde havalandırma alanının girişi ve çıkışına dikkat edildiğinde; başvuranın 13.30 saatinde 5 infaz ve koruma memuru eşliğinde havalandırmaya götürüldüğü, 14.32 saatinde 10 infaz ve koruma memuru eşliğinde elleri kelepçeli şekilde havalandırmadan çıkarıldığı görülmüştür. İnfaz ve koruma memurları başvuranı havalandırmaya bırakırken 1 dakika kadar, havalandırmadan çıkarırken 2 dakika 30 saniye kadar havalandırmada kalmıştır.

28. İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerde; 28/10/2023 tarihine dair olay tutanağı bulunmakta olup tutanakta; başvuranın 14.40 saatinde havalandırmadan çıkartılıp odasına götürüldüğü esnada merdivenlerden çıkarken duvarlara tekme attığı ve saldırgan tavırlar sergileyerek kendine zarar vermeye çalıştığı bu sebeple etkisiz hale getirilip sakinleştirildikten sonra kendisine gerekli telkin ve uyarılarda bulunulduğu ve odasına bırakıldığı, daha sonra kendisine ve görevli personele zarar vermemesi için odasında arama yapıldığı ifadeleri yer almaktadır.

29. Bunun yanı sıra İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerde; başvuranın 27/11/2023 tarihinde Batman Beşiri Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği, burada kendisine darp raporu düzenlendiği, ilgili darp raporunda; *"Şahsın her iki SCM üzeri paralel sayıda çok sayıda jilet kesigi mevcut. Önceye ait her iki kolda ve göğüste kesikler mevcut. Hastaya tetanos yapılmak istendi, hasta kabul etmedi."* ifadelerinin yer aldığı belirlenmiştir.

30. Kötü muamele iddiasının devlete yüklenen yükümlülüklerden yararlanabilmesi için uygun delillerle

desteklenmesi, bu delillerin yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere oluşması beklenmektedir. Ayrıca delillerin elde edilme sürecinde ilgililerin tutumları da dikkate alınmalıdır (AYM, *Cezmi Demir ve Diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 95).

31. Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) *makul şüphe bulunmaması* ya da *bütün makul kuşkunun ötesinde* şeklinde bir kanıtlanma standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarımların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

32. Her ne kadar başvuranın söz konusu tarihte havalandırmadan çıkarılırken kolundan çekildiği görülse de; darp edildiğini iddia ettiği havalandırma alanında infaz ve koruma memurlarının kendisini bırakırken ve çıkarırken geçirdikleri sürenin kısalığı, hem olay günü hem 2 gün sonrasına ilişkin görüntü kayıtları incelendiğinde başvuruda bariz bir darp izi görülememesi, başvuranın revire çıktığını iddia ettiği 30/10/2023 tarihine ait görüntü kayıtları incelendiğinde ise İdare tarafından gönderilen görüntü kayıtlarının 08.00-17.00 arası kapsadığı ve bu sürede başvuranın 13.13-14.11 saatleri arasında yalnızca havalandırma alanına çıkarıldığı ve İdare tarafından yapılan UYAP tetkiklerinde 30/10/2023 tarihinde başvuran hakkında revirde hazırlanan bir raporun bulunmadığının belirtilmesi, yine İdare tarafından yapılan UYAP tetkiklerinde başvuranın darp edildikten bir gün sonra bayıldığı ve bu durumun tutanak altına alındığı iddiasına yönelik 29/10/2023 tarihli bir tutanağın bulunmadığının belirtilmesi, başvurana ilişkin paylaşılan tek darp raporunda başvuranın vücudunda önceye ait jilet kesikleri bulunduğunun belirlenmesi göz önünde bulundurulduğunda; darp olayının bütün makul kuşkunun ötesinde ispatlanmadığı ve başvuranın iddialarının soyut ve açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

33. Başvuranın darp iddiası ile ilgili dilekçesi dahil özellikle şikâyet dilekçelerinin Kurumdan çıkışının yapılmadığı iddiası ile ilgili olarak; İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerde; yapılan UYAP tetkiklerinde başvuranın Cumhuriyet Savcılığına yazmış olduğu şikâyet dilekçelerinin ve Kurum idaresine yapmış olduğu bir müracaatının bulunmadığı belirtildiğinden söz konusu iddianın soyut beyan niteliğinde kaldığı ve somut delillerle desteklenmediği anlaşılmış, bu sebeple açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılan mezkûr iddianın kabul edilmez olduğu tespit edilmiştir.

34. Sonuç olarak ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye